

Original article

Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Reddedilme Duyarlılığı ve Öznel İyi Oluş Düzeylerine Göre İncelenmesi ¹

Examination Of Perfectionism Levels of Candidate Teachers According to Rejection Sensitivity Levels and Subjective Well-Being

Melda Meliha Erbaş ^{a,*} & Tevfik Fikret Karahan ^b

^a Department of Guidance and Psychological Counseling, Faculty of Education, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye

^b Department of Child Care and Youth Services, Ardahan Health Services Vocational School, Ardahan University, Ardahan, Türkiye

Özet

Bu çalışmada öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik eğilimlerinin; reddedilme duyarlılığı ve öznel iyi oluş düzeylerine göre değişip değişmediği incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 1009 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular öğretmen adaylarında reddedilme duyarlılığının mükemmeliyetçilik ile olumlu, öznel iyi oluş ile olumsuz yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Mükemmeliyetçilik ve öznel iyi oluş değişkenleri arasındaysa olumsuz bir ilişki bulunmaktadır. Öğretmen adaylarında öznel iyi oluş düzeyi yükseldikçe mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından düzen ve tertip eğiliminin güçlendiği, davranışlardan duyulan şüphenin ve hatalara karşı ilginin azaldığı saptanmıştır. Anne-babadan yönelen eleştiri ve beklentiler arttıkça öznel iyi oluş düzeyinin düştüğü belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öznel iyi oluş düzeylerine göre, kişisel standart özelliklerinin farklılaşmadığı saptanmamıştır. Reddedilme duyarlılığı düzeyi yükseldikçe davranışlardan duyulan şüphe, kişisel standartlar ve hatalara duyulan aşırı ilgi de artmaktadır. Anne-babadan yönelen eleştiri ve beklentiler arttıkça reddedilme duyarlılığının da arttığı belirlenmiştir. Reddedilme duyarlılığı düzeylerine göre öğretmen adaylarının düzen-tertip düzeylerinin farklılaşmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mükemmeliyetçilik, Öznel İyi Oluş, Reddedilme Duyarlılığı, Öğretmen Adayı.

Abstract

In this research, it was examined whether the perfectionism levels of teacher candidates changed significantly according to rejection sensitivity and subjective well-being variables. The sample of the research consists of 1009 teacher candidates. The findings showed that there is a positive significant correlation between the rejection sensitivity and perfectionism scores, a negative significant correlation between the rejection sensitivity and subjective well-being scores and a negative correlation between rejection sensitivity and subjective well-being scores of teacher candidates. It has been found that as the subjective well-being level of teacher candidates increases, organization sub-dimension of perfectionism increases too; doubting of action and concerning over mistakes decreases. It has been determined that as the parental criticism and expectations increase, the subjective well-being decreases. According to the subjective well-being levels of the teacher candidates, there is no significant difference between the personal standard levels. As the level of rejection sensitivity increases, doubting of action, personal standards and

¹ Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi T. Fikret Karahan danışmanlığında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı'nda yürütülen yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

* Corresponding author:

Melda Meliha Erbaş, Department of Guidance and Psychological Counseling, Faculty of Education, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye.
Email: melda.eras@cbu.edu.tr

concerning over mistakes also increases. It has been determined that as the parental criticism and expectations increase, the rejection sensitivity also increases. There is no significant difference between the levels of organization of teacher candidates according to their level of sensitivity to rejection.

Keywords: Perfectionism, Subjective Well-Being, Rejection Sensitivity, Teacher Candidate.

Received: 07 December 2022 * **Accepted:** 17 December 2022 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/jeps.2022.507.1>

GİRİŞ

Mükemmeliyetçilik, bireyin gündelik yaşamda kendine yönelik aşırı yüksek standartlar belirlemesi; yapılan hatalara odaklanarak yoğun kaygı duyması gibi özellikleri barındıran çok boyutlu bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Jansson-Frojmark & Linton, 2007). Mükemmeliyetçiliğin sözlük anlamı; hataları katı biçimde eleştirme ve kabul edilemez görme, mükemmellik ve kusursuzluğa yönelik yoğun çaba, ulaşılması imkansız yada gerçekçi olmayan standartlar belirleme eğilimidir (Merriam-Webster, 2009). Mükemmeliyetçilik, günlük yaşamda katı biçimde yüksek standartlar belirlemeyi; mükemmelliğe ulaşma konusunda yargılayıcı ve eleştirel tutumları kapsayan bir kişilik değişkeni olarak tanımlanmaktadır (Craddock vd., 2010; Frost vd. 1990, akt. Hibbard & Davies, 2011).

Mükemmeliyetçiliği açıklayan çeşitli kuramsal yaklaşımlar bulunmaktadır. Psikanalitik yaklaşıma göre, süper ego ahlak ilkesiyle hareket ettiği için sürekli olarak kusursuzluğa ulaşmak istemekte ve ego üzerinde yoğun bir baskı oluşturmaktadır (Geçtan, 2006: 34). Horney ise kusursuzluk ve hatasız olma çabasını bireyin sevecenlik ihtiyacının bir yansıması olarak tanımlar. Buna göre, nevrotik birey bu ihtiyaçlarını karşılamak için mükemmel görünmeye uğraşırken, insanlar tarafından reddedileceğine ilişkin de yoğun bir kaygı yaşar (Horney, 1990: 99). Adler'e göre kusursuzluk ve hatasız olmaya yönelik çaba, bireylerin doğuştan getirdiği aşağılık duygusuyla açıklanmaktadır. Yaşamın ilk yıllarından itibaren sahip olduğu aşağılık duygularından kurtulmaya çalışan birey, zaman içinde üstünlük çabası geliştirerek kusursuz olmak için mücadele etmeye başlar. Bazı bireylerde, aşağılık duygusu bir aşağılık kompleksine dönüşebilmektedir. Bu gibi durumlarda abartılmış üstünlük çabasıyla birlikte uyumsuz davranışlar gözlenebilmektedir (Karahana ve Sardoğan, 2004: 185). Ellis, nevrotik semptomları bilişsel çarpıtmaların bir sonucu olarak tanımlamıştır. Bu tarz bireyler değer gören ve saygın biri olmak için her konuda kusursuz olmaları gerektiğini düşünürler ve sürekli bunun için uğraşırlar (Karahana & Sardoğan, 2004: 246).

Mükemmeliyetçiliğin, uyumlu ve uyumsuz olmak üzere iki boyutundan bahsedilmektedir (Frost vd., 1990; akt. Hibbard & Davies, 2011). Hamachek (1978), de mükemmeliyetçilik eğilimine sahip bireyleri normal bireyler ve nevrotik bireyler olarak sınıflandırmaktadır. Bu görüşe göre gerçek dışı standartlara sahip olan, performansından hiç bir zaman memnun olmayan ve diğerlerinin olumsuz değerlendirmelerine yönelik yoğun kaygı yaşayan bireyler nevrotik olarak tanımlanmaktadır. Diğer

yandan mükemmeliyete ulaşma çabasının yanında beklenmedik kişisel ve çevresel engellenmeleri kabullenen bireyler ise normal bireyler olarak tanımlanmıştır (akt. Blankstein vd., 2008). Normal (uyumlu) mükemmeliyetçilik geliştiren bireyler, yüksek kişisel standartlara sahip olmakla birlikte öz-değerlendirmeleri daha esnektir (Jansson-Frojmark & Linton, 2007). Bu bireyler; standartlarına ulaşmak için çaba gösterirken, planlama ve amaca ulaşmaya odaklanırlar (Stöber, 1998). Nevrotik (uyumsuz) mükemmeliyetçilik gösteren bireyler ise günlük yaşamda mükemmel performans sergilemeye yönelik katı standartlara sahiptirler. Eğer bekledikleri standartları karşılayamazlarsa kendileri hakkında yoğun biçimde olumsuz öz-değerlendirme yaparlar (Jansson-Frojmark & Linton, 2007).

Hewitt ve Flett (1991) mükemmeliyetçilik eğilimini kendine odaklı ve başkalarına odaklı mükemmeliyetçilik olarak iki boyutta ele almışlardır. Kendine odaklı mükemmeliyetçilik, bireyin günlük yaşamı içerisinde kendisine ulaşılması güç yüksek standartlar belirlemesi ve yoğun biçimde duyduğu mükemmellik ihtiyacı ile açıklanmaktadır (akt. Stoeber vd., 2010). Başkalarına odaklı mükemmeliyetçilikse diğerlerine yönelik geliştirilen gerçekçi olmayan yüksek standartları ve beklentileri içerir (O'Connor vd., 2007). Frost ve diğerleri (1990), mükemmeliyetçi kişisel standartlar, aile beklentileri, ebeveynsel eleştiri, hatalara karşı aşırı ilgi, davranışlardan şüphe ve düzen olmak üzere altı boyutta ele almaktadırlar. Mükemmeliyetçilik eğiliminin aşırı uçlarda olması; bireylerde düşük benlik saygısı, yalnızlık, kaygı ve yeme bozuklukları, depresyon, OKB, somatik yakınmalar gibi psikolojik belirtilerle ilişkili görülmektedir (Hibbard & Davies, 2011; Jansson-Frojmark & Linton, 2007; Olson & Kwon, 2008).

Mükemmeliyetçilik ile yakından ilişkili olduğu düşünülen kavramlardan biri de öznel iyi oluşturma. Diener'e (1984) göre öznel iyi oluş; güçlü yaşam doyumuyla birlikte pozitif duygulanımın sıklığı ve negatif duygulanımın azlığıyla karakterize edilen (akt. Jovanovic, 2011); aynı zamanda bireyin kendi yaşamına yönelik öznel değerlendirmelerini içeren bir kavramdır (Diener, 2000). Diener (2009) öznel iyi oluşu üç kategoride ele alır. Birinci kategori, erdemler ve kutsallık gibi manevi boyutları; ikinci kategori mutluluk ve yaşam doyumunu gibi bireylerin yaşamlarına yönelik olumlu değerlendirmelerini belirleyen faktörleri; üçüncü kategori ise günlük yaşantıların içinde yer alan yüksek düzeyde pozitif duyguları içermektedir (Nistor, 2011).

Öznel iyi oluş düzeyi yüksek olan bireyler diğerlerine göre tarafsız olay ve durumları daha olumlu biçimde algılamaya yatkındırlar (Scheier & Carver, 1993; akt. Zheng vd., 2004). Beck ve Emery'e (2006) göre, değerlendirilme anksiyetesi yaşayan bireyler sosyal ortamlarda özgüven, dış görünüş, çekicilik, zerafet ve giyim tarzı gibi sosyal niteliklerini en üst düzeye taşıma çabasıdadırlar Böylece sosyal ilişkilerde daha arzu edilir ve başarılı olabileceklerini düşünürler. Bu standartlara ulaşamadıklarında ise reddedileceklerinden endişelenerek sosyal etkileşimlerden kaçınabilirler. Çünkü reddilmek bir tür başarısızlıktır ve başarısızlık acı vericidir.

Reddedilmeye karşı yoğun tepki gösteren bireyleri tanımlamak için kullanılan 'reddedilme duyarlılığı' kavramı ilk olarak Karen Horney tarafından ele alınmıştır. Horney'e göre nevrotik bireyler yoğun sevecenlik ihtiyacı içindedirler. Bununla birlikte hafif bir reddedilme yada geri çevrilmeye karşı acı verici bir duyarlılığa sahiptirler. Örneğin; buluşma saatinin değişmesi, ilgisinin karşılıksız kalması, başkalarının görüşleriyle yaşanan uyumsuzluk, isteklerinin yerine getirilememesi nevrotik bireyler tarafından bir tür reddedilme olarak algılanmaktadır. Bu süreçte kaygısı artan birey; küçük düştüğünü, aşağılandığını hisseder. Güçlü reddedilme kaygısı, bireyin sosyal ilişkilerden ve reddedilme olasılığından kaçınmasına neden olabilmektedir (Horney, 1990: 101-103). Erken yaşlardaki reddedilme deneyimleri bireyin sonraki yaşam dönemlerinde sosyal etkileşimlerle başa çıkabilme becerisini zayıflatabilmektedir. Bu durum "kişiler arası reddedilme duyarlılığı" kavramıyla açıklanmaktadır (Harb vd., 2002; akt. Butler vd., 2007). Reddedilme duyarlılığı; reddedilmeye ilişkin sürekli korkulu bir beklenti içinde olma, reddi kolayca fark edebilme ve olası bir reddedilme durumunda verilen olumsuz tepkileri içermektedir. Reddedilme duyarlılığı, zaman içerisinde sosyal kaygı ve depresyon gibi belirtilere yol açarak sosyal uyumu güçleştiren ve kişilerarası ilişkileri bozan bir özellik olabilmektedir (Downey vd., 1997; Downey ve Feldman, 1996).

Reddedilme duyarlılığı modeline göre, reddedilmeye karşı duyarlılığı güçlü bireyler, sürekli olarak başkaları tarafından reddedilmeye yönelik kaygılı bir beklenti içindedirler. Bu tarz bireylerde zaman içinde gelişen düşük öz-yeterlilik algısı, sosyal ilişkilerde zorluklara ve psikolojik uyumun azalmasına neden olabilmektedir. Reddedilme duyarlılığı güçlendikçe, bireylerin sosyal ilişkilerde duydukları özgüven azalmakta; bu durum reddedilme ihtimalinin daha yüksek olduğu yeni ortamlarda daha yoğun bir biçimde görülebilmektedir (Levy vd., 2001; akt. Romero-Canyas vd., 2010). Reddedilme duyarlılığı flört ilişkilerinde de önemli bir belirleyicidir. Murray ve diğerleri (2003), benlik saygısı düşük bireylerin romantik ilişkilerinde reddedildiklerini ve onaylanmadıklarını fark ettiklerinde reddedilme duyarlılıklarının daha da güçlendiğini ve bu sayede ilişkilerinde kabul ihtiyaçlarını gidermelerinin daha da zorlaştığını belirtmektedirler (akt., Gyurak & Ayduk, 2007).

Reddedilme duyarlılığı modeline göre erken yaşlardaki reddedilme, ihmal ve dışlanma deneyimleri bireylerin sonraki yaşamlarında reddedilmeye yönelik korkularını tetiklemektedir (Feldman & Downey, 1994; Downey vd., 1997). Sullivan, bireyin yaşamındaki önemli kişiler tarafından reddedilmesi ve onaylanmamasının anksiyete için en temel kaynak olduğunu ileri sürmüştür (Ersevim, 2010: 283). Hazan ve Shaver (1987), bireylerin bağlanma biçimlerinin reddedilme duyarlılığıyla doğrudan ilişkili olduğunu öne sürmüşlerdir. Kaygılı- kararsız bağlanma biçimine sahip bireyler ilişki içinde kendilerine daha az güvenirlere, reddedilme ve terk edilmeye yönelik daha yoğun bir korku hissederler (akt. Çalışır, 2009).

Güçlü reddedilme duyarlılığına sahip bireylerin sosyal tehditlere yönelik ipuçlarına karşı özellikle dikkat geliştirdikleri ve daha düşük tepki eşliğine sahip oldukları düşünülmektedir. Belirli durum ve

ipuçlarını reddedilme ile ilişkilendirmeyi öğrenmiş bireyler için ipuçları önemli birer tetikleyici işlevi görür (Pietrzak vd., 2005). Bu bireyler diğerlerinin belirsiz ve zararsız tepkilerini bile kasıtlı birer incitme davranış olarak algılayabilmektedirler (Pietrzak vd., 2005). Yoğun duyarlılığa sahip bireylerde reddedilmeye karşı verilen en belirgin tepkiler; diğerlerine karşı gelişen düşmanlık duygusu ve saldırgan eğilimlerdir (Romero-Canyas vd., 2010).

Yukarıdaki bilgiler ışığında bireylerde mükemmeliyetçilik, reddedilme duyarlılığı ve öznel iyi oluşun kişiler arası ilişkilerde ilişki ve yaşam kalitesinin düşmesine, kaygı bozuklukları ve depresyon birçok psikopatolojik belirtilere zemin hazırladığı ortaya konmuştur. Öğretmenlik mesleğinin nitelikleri açısından düşünüldüğünde eğitim ortamlarında öğrencilere rol model olacak ve onların yaşamını doğrudan etkileyecek olan öğretmen adaylarının psikolojik sağlıklarının ve kişilerarası ilişki kurma becerilerinin güçlü olması beklenmektedir. Bu doğrultuda, öğretmen adaylarında mükemmeliyetçilik, reddedilme duyarlılığı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi önemli görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik özelliklerinin öznel iyi oluş ve reddedilme duyarlılığı düzeylerine göre incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan denencelere aşağıda yer verilmiştir:

1. Öğretmen adaylarının Mükemmeliyetçilik, Öznel İyi Oluş ve Reddedilme duyarlılığı ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.
2. Öğretmen adaylarının öznel iyi oluş düzeylerine göre, Mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyut puanları arasında anlamlı farklar bulunmaktadır.
3. Öğretmen adaylarının reddedilme duyarlılığı düzeylerine göre, Mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyut puanları arasında anlamlı farklar bulunmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, değişkenler arasındaki ilişkinin olup olmadığını ve miktarını belirlemede kullanılan betimsel bir metod olan ilişki tarama modeli olarak tasarlanmıştır (Fraenkel & Wallen, 1996).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2011-2012 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin 1., 2., 3., ve 4. sınıf düzeylerinde öğrenimine devam eden 8095 öğretmen adayından; örnekleme ise çeşitli bölüm ve sınıf düzeylerinde yer alan 1009 öğretmen adayından oluşmaktadır. Örneklem tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Tabakalı örnekleme, evrende yer alan alt grupların yansız biçimde seçilerek evrendeki ağırlıkları oranında örnekleme temsil edilmelerini amaçlayan bir örnekleme biçimidir (Büyüköztürk vd., 2009: 75). Bu doğrultuda her bölüm için farklı

sınıf düzeylerinden şubeler yansız olarak seçilmiş ve bu şubelerde yer alan gönüllü öğretmen adayları araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların bölüm ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Bölüm ve Cinsiyete Göre Dağılımları

Bölüm	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
İlköğretim Bölümü	172	94	266
Güzel Sanatlar Bölümü	119	42	161
Yabancı Diller Öğretmenliği	83	22	105
Özel Eğitim Bölümü	134	44	178
Türkçe Öğretmenliği	31	20	51
Din Kült. ve Ahl. Bilgisi Öğr.	71	60	131
Eğitim Bilimleri Bölümü	82	35	117
Toplam	692	317	1009

Ölçme Araçları

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Ölçeğin orijinali Frost ve diğerleri (1990) tarafından geliştirilmiş, Türkiye uyarlaması Özbay ve Mısırlı (2003) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek; Düzen, Davranışlardan Şüphe, Ebeveynsel Eleştiri, Hatalara Aşırı İlgi, Aile Beklentileri ve Kişisel Standartlar olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı .83, alt boyutlarda Düzen alt ölçeği için .87, Hatalara Aşırı İlgi için .77, Davranışlardan Şüphe için .61, Aile Beklentileri için .71, Ebeveynsel Eleştiri için .65 ve Kişisel Standartlar için .63 olarak hesaplanmıştır. Ölçek 35 maddelik beşli Likert tipi bir ölçektir. Faktörlerden alınabilecek maksimum puanlar: Düzen= 30, Hatalara Aşırı İlgi= 45, Davranışlardan Şüphe=20, Aile Beklentileri= 25, Ebeveynsel Eleştiri=20, Kişisel Standartlar=35 puandır. Ölçeğin puan aralığı 35-175 arasındadır. Yüksek puan, yüksek mükemmeliyetçilik düzeyine işaret etmektedir.

Öznel İyi Oluş Ölçeği

Tuzgöl-Dost (2005) tarafından geliştirilen Öznel İyi Oluş Ölçeği, 46 maddeyi içermektedir. Yapılan faktör analizinde ölçeğe ilişkin KMO katsayısı .861 olarak hesaplanmış, Barlett testi anlamlı çıkmıştır. Faktörlerin değişkenler üzerindeki ortak varyansı .51 ile .75 arasında değişmektedir. Birinci faktör toplam varyansın %24.52’sini açıklamaktadır. Açıklanan toplam varyans %63.83 olarak bulunmuştur. Maddelerin faktör yükleri birinci faktörde .30 ile .66 aralığında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .93, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. 46 maddeden oluşan ölçeğin 20 maddesi olumlu, 26’sı olumsuz ifade şeklindedir. Ölçeğin puan aralığı 46- 230 olup; yüksek puan yüksek öznel iyi oluş düzeyine işaret etmektedir (Dost, 2005).

Red Duyarlılığı Ölçeği

Orijinalini Downey ve Feldman'ın (1996) geliştirmiş olduğu ölçeğin Türkiye uyarlaması Erözkan (2004) tarafından yapılmıştır. Onsekiz maddeden oluşan ölçekte 17 maddenin faktör yükü .40'tan büyüktür ve tüm maddelerin faktör yükü .30'dan büyüktür. Reddedilme duyarlılığı Ölçeğinin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı (.83), test tekrar test güvenirliği .78 olarak hesaplanmıştır. Reddedilme duyarlılığı Ölçeği 18 maddeden oluşan altılı Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten puan aralığı 18-108 olup; yüksek puan yüksek reddedilme duyarlılığına işaret etmektedir.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formunda katılımcıların öğrenim gördüğü bölüm ve cinsiyeti ile ilgili iki soru bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve anlamlı olup olmadığını saptayabilmek için Pearson Korelasyon Katsayısı Analizi kullanılmıştır. Araştırmada gruplar arası farklılıkları inceleyebilmek için reddedilme duyarlılığı ve öznel iyi oluş puanları kategorik hale getirilmiştir. Bu iki değişken için ortalama değerlerin bir standart sapma altı ve üstü kesme noktası olarak belirlenmiş, böylece her ikisi için yüksek orta ve düşük olmak üzere üçer düzeyli kategoriler oluşturulmuştur. Gruplar arası karşılaştırmalar bu kategoriler üzerinden yapılmış, bağımsız gruplar arasındaki anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Gruplar arası farkın anlamlı olduğu durumlarda bu farkın kaynağını saptayabilmek için LSD Testi (Least Significant Difference) kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2010).

BULGULAR

Bu kısımda öncelikle katılımcıların öznel iyi oluş, mükemmeliyetçilik ve reddedilme duyarlılığı düzeylerine ilişkin betimsel istatistiklere ardından istatistik analizler ve elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Mükemmeliyetçilik, Öznel İyi Oluş ve Reddedilme Duyarlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular

Mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve reddedilme duyarlılığı değişkenleri arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı ile incelenmiştir. Mükemmeliyetçilik ve öznel iyi oluş arasındaki korelasyon $r=-.27$, reddedilme duyarlılığı ve öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki korelasyon $r=-.29$, mükemmeliyetçilik ve reddedilme duyarlılığı arasındaki korelasyon ise $r=.32$ olarak bulunmuştur. Öğretmen adaylarında reddedilme duyarlılığı düzeyi yükseldikçe mükemmeliyetçilik düzeyi yükseldiği, öznel iyi oluş düzeyinin düştüğü görülmüştür. Diğer yandan mükemmeliyetçilik düzeyi yükseldikçe öznel iyi oluş düzeyi düşmektedir (** $p<.01$).

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik, Öznel İyi Oluş ve Red Duyarlılığı Puanlarına İlişkin Pearson Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

		Red Duyarlılığı	Mükemmeliyetçilik	Öznel İyi Oluş
Red Duyarlılığı	Pearson Correlation	1	.322(**)	-.286(**)
	Sig. (2-tailed)		.000	.000
	N	1009	1009	1009
Mükemmeliyetçilik	Pearson Correlation	.322(**)	1	-.265(**)
	Sig. (2-tailed)	.000		.000
	N	1009	1009	1009
Öznel İyi Oluş	Pearson Correlation	-.286(**)	-.265(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	
	N	1009	1009	1009

Öznel İyi Oluş Düzeyine Göre Mükemmeliyetçilik Puanlarına İlişkin Bulgular

Tek Yönlü Varyans analizinden önce ön koşulların sağlanıp sağlanmadığı test edilmiştir. Mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve reddedilme duyarlılığı puanları için hesaplanan çarpıklık ve basıklık değerleri -1 ve 1 aralığında yer almaktadır. Bu değerler kabul edilebilir sınırlar içindedir ve verilere ilişkin normal dağılımın göstergesidir (Büyüköztürk, 2010). Araştırmada yer alan öğretmen adaylarında öznel iyi oluş düzeyine göre mükemmeliyetçilik alt boyut puanlarının değişip değişmediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öznel İyi Oluş Düzeyine Göre Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik Alt Boyutları Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Düzen /Tertip	Gruplar Arası	826.84	2	413.42	21.99	.000*
	Gruplar İçi	18907.83	1006	18.79		
	Toplam	19734.68	1008			
Davranışlardan Şüpheli	Gruplar Arası	1150.57	2	575.28	64.93	.000*
	Gruplar İçi	8912.59	1006	8.85		
	Toplam	10063.16	1008			
Ebeveynsel Eleştiri	Gruplar Arası	1307	2	653.5	73.18	.000*
	Gruplar İçi	8982.65	1006	8.92		
	Toplam	10289.65	1008			
Hatalara Aşırı İlgi	Gruplar Arası	4583.24	2	2291.62	59.53	.000*
	Gruplar İçi	38720.58	1006	38.49		
	Toplam	43303.82	1008			
Aile Beklentileri	Gruplar Arası	298.98	2	149.49	8.03	.000*
	Gruplar İçi	18718.7	1006	18.6		
	Toplam	19017.68	1008			
Kişisel Standartlar	Gruplar Arası	59.20	2	29.60	1.41	.243
	Gruplar İçi	21014.63	1006	20.88		
	Toplam	21073.83	1008			

* $p < .001$

Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının öznel iyi oluş düzeylerine göre düzen/tertip, davranışlardan şüpheli, ebeveynsel eleştiri, hatalara aşırı ilgi ve aile beklentileri puanları farklılaşmaktadır. Gruplar arasındaki farklılıkların kaynağını saptamak amacıyla yapılan LSD testi sonuçları tüm gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle öğretmen adaylarında düzen/tertip, davranışlardan şüpheli, ebeveynsel eleştiri, hatalara aşırı ilgi ve aile beklentileri artıkça öznel iyi oluş düzeyleri düşmektedir. Kişisel standartlar boyutunun ise öznel iyi oluş düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Reddedilme Duyarlılığı Düzeyine Göre Mükemmeliyetçilik Puanlarına İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan öğretmen adaylarında reddedilme duyarlılığı düzeyine göre mükemmeliyetçilik alt boyut puanlarının değişip değişmediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Reddedilme Duyarlılığı Düzeyine Göre Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik Alt Boyutları Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Düzen /Tertip	Gruplar Arası	33.29	2	16.46	.85	.428
	Gruplar İçi	19701.38	1006	19.58		
	Toplam	19734.68	1008			
Davranışlardan Şüpheli	Gruplar Arası	873.42	2	436.71	47.8	.000*
	Gruplar İçi	9189.73	1006	9.13		
	Toplam	10063.16	1008			
Ebeveynsel Eleştiri	Gruplar Arası	274.47	2	137.23	13.78	.000*
	Gruplar İçi	10015.17	1006	9.95		
	Toplam	10289.65	1008			
Hatalara Aşırı İlgi	Gruplar Arası	3062.28	2	1531.14	38.27	.000*
	Gruplar İçi	40241.54	1006	40.02		
	Toplam	43303.82	1008			
Aile Beklentileri	Gruplar Arası	428.18	2	214.09	11.58	.000*
	Gruplar İçi	18589.5	1006	18.47		
	Toplam	19017.68	1008			
Kişisel Standartlar	Gruplar Arası	313.99	2	156.99	7.6	.001**
	Gruplar İçi	20759.84	1006	20.63		
	Toplam	21073.83	1008			

* $p < .001$ ** $p < .001$

Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının reddedilme duyarlılığı düzeylerine göre davranışlardan şüpheli, ebeveynsel eleştiri, hatalara aşırı ilgi, aile beklentileri ve kişisel standartlar puanları anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Gruplar arasındaki farklılıkların kaynağını saptamak amacıyla yapılan LSD testi sonuçları, reddedilme duyarlılığı düşük ve orta düzeydeki katılımcıların aile beklentilerinin ve kişisel standartlarının; reddedilme duyarlılığı düzeyi yüksek ve orta düzeyde olan katılımcıların ise ebeveynsel eleştiri düzeylerinin benzer olduğunu göstermiştir. Elde edilen bulgular öğretmen adaylarında davranışlardan şüpheli, ebeveynsel eleştiri, hatalara aşırı ilgi, aile beklentileri ve kişisel standartlar arttıkça reddedilme duyarlılığı düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Düzen/tertip boyutunda ise reddedilme duyarlılığı düzeyine göre anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada öğretmen adaylarında reddedilme duyarlılığının mükemmeliyetçilik ile olumlu, öznel iyi oluş ile olumsuz ilişkiye sahip olduğu görülmüştür. Mükemmeliyetçilik ile öznel iyi oluş arasında ise yine olumsuz bir ilişki bulunmuştur. Bu doğrultuda, olası bir reddedilmeyle karşılaştığında daha yoğun tepkiler veren, reddedilmeye yönelik daha yoğun korku ve tedirginlik geliştiren bireylerin günlük yaşamlarında daha fazla mükemmeliyetçi eğilimler sergiledikleri, hatalarını kabul edebilme konusunda daha az esnek oldukları; daha düşük düzeyde öznel iyi oluşa sahip oldukları ileri sürülebilir.

Diğer yandan günlük yaşamlarında daha yoğun mükemmeliyetçi eğilim sergileyen ve hatalarını kabul edilebilir olarak algılamayan bireylerin daha düşük düzeyde öznel iyi oluşa sahip oldukları ileri sürülebilir.

Alanyazın incelendiğinde mükemmeliyetçilik eğilimlerinin üniversite öğrencilerinde depresyon ve yeme bozuklukları (Hibbard & Davies, 2011); düşük psikolojik iyi oluş, düşük akademik başarı (Chang, 2006a; 2006b); depresif belirtiler (O'Connor vd., 2007; Olson & Kwon, 2008) ve intihar eğilimi (Hewitt vd., 1994) ile ilişkili olduğu rapor edilmiştir. Buradan hareketle kişiler arası ilişkilerinde ve günlük hayatlarında mükemmel olamaya daha fazla odaklanan öğretmen adaylarının daha olumsuz değerlendirmelere sahip olacakları buna bağlı olarak öznel iyi oluş düzeylerinin daha düşük olacağı düşünülebilir. Alanyazında reddedilme duyarlılığı ile mükemmeliyetçilik eğilimlerinin ilişkisinin incelendiği herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Santanello ve Gardner'ın (2007) çalışmasında, üniversite öğrencilerinin uyumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri arttıkça sosyal kaçınma eğilimlerinin de arttığı saptanmıştır. Sosyal kaçınma eğiliminin reddedilme duyarlılığı önemli bir belirleyici olduğu göz önünde bulundurulduğunda uyumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri yoğun olan bireylerin daha güçlü reddedilme duyarlılığına sahip olacakları düşünülebilir.

Alanyazında reddedilme duyarlılığı ile öznel iyi oluş ilişkisini ele alan doğrudan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte reddedilme duyarlılığının depresif belirtiler (Harper vd., 2006; Luterek vd., 2004); borderline belirtiler (Ayduk vd., 2008); saldırganlık ve ilişki doyumu (Gallagher & Bentley, 2010) gibi değişkenlerle ilişkili olduğu rapor edilmiştir. Buna göre olası bir reddedilmeye ilişkin yoğun bir korku ve tedirginliğe sahip olan ve reddedildiğinde daha olumsuz tepkiler veren öğretmen adaylarının kendilerine ve yaşamlarına yönelik daha olumsuz değerlendirmelere sahip olacakları; ilişki doyumlarının ve buna bağlı olarak öznel iyi oluş düzeylerinin daha düşük olacağı ileri sürülebilir.

Öznel iyi oluş düzeylerine göre mükemmeliyetçiliğin alt boyutları incelendiğinde, öğretmen adaylarının düzen ve tertip eğilimleri güçlendikçe öznel iyi oluş düzeyinin yükseldiği görülmüştür. Diğer yandan davranışlara yönelik şüphe, ebeveynlerden alınan eleştiri, ailenin beklentileri ve günlük yaşamdaki olası hatalara yönelik ilgi arttıkça öznel iyi oluş düzeyinde bir düşüş olduğu görülmüştür. Araştırmada ayrıca farklı düzeylerde öznel iyi oluşa sahip öğretmen adaylarının, kişisel standartlar açısından benzer özellikler gösterdikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Mükemmeliyetçiliğin çoğu alt boyutundaki artışın öznel iyi oluş düzeyindeki düşüşle ilişkilendirilmesinin yanısıra düzen/tertip alt boyutundaki artışla birlikte öznel iyi oluş düzeyinde de artış gözlenmesi dikkat çeken bir bulgudur. Alanyazına bakıldığında da benzer bulgular göze çarpmaktadır. Deary ve Chalder (2010), düzenli olma eğilimini, uyumlu mükemmeliyetçilikle ilişkilendirmişlerdir. Diğer yandan düzen ve tertip eğiliminin algılanan sosyal destek ve yalnızlık (Adams & Govender, 2008; Arslan vd., 2010), psikolojik yardım ihtiyacı (Camadan, 2009); dışa dönüklük (Kağan vd., 2010) gibi değişkenlerle ilişkili olduğu saptanmıştır. Buna bağlı olarak sosyal

desteği güçlü, kendilerini daha az yalnız hisseden kişilerin öznel iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu; diğer yandan empati becerisi ve dışa dönük kişilik özelliğinin de sosyal ilişkileri güçlendirerek iyi oluşa katkı sağladığı ileri sürülebilir. Mükemmeliyetçiliğin diğer alt boyutları açısından bakıldığında; davranışlardan duyulan şüphenin anksiyete ve depresif semptomlarla (Chang vd., 2011b; Stöber & Joormann, 2001); ebeveynsel eleştirinin yeme bozuklukları, aşırı alkol tüketimi ve öznel iyi oluşla (Flett vd., 2008; Kontbay, 2010); hatalara aşırı ilginin negatif duygulanım, utanç ve kaygıyla (Kobori & Tanno, 2005; Sagar & Stoeber, 2009); ailesel beklentilerin yeme bozuklukları ve sınav kaygısıyla (Kontbay, 2010; Yatar-Yıldız, 2007) ilişkilendirildiği görülmüştür. Bu doğrultuda aile beklentileri ve aileden aldıkları eleştiri düzeyi yüksek olan, günlük yaşamdaki olası hatalarına daha fazla yoğunlaşan ve davranışlarının doğruluğundan sıkça şüphe duyan öğretmen adaylarının daha fazla olumsuz duygulanıma sahip olacağı ve öznel iyi oluş düzeylerinin daha düşük olacağı ileri sürülebilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu, farklı öznel iyi oluş düzeyine sahip öğretmen adaylarının, kişisel standartlar açısından benzer niteliklere sahip oldukları yönündedir. Alanyazına bakıldığında, kişisel standartların pozitif ve negatif duygularla ilişkili olabileceğini saptayan çalışmalar mevcuttur. Yüksek kişisel standartların yüksek kaygıyla (Sagar & Stoeber, 2009) ilişkisini ortaya koyan çalışmalar olmakla birlikte, artan pozitif duygulanımla ilişkilendiren çalışmalara da (Kobori & Tanno, 2005) rastlanmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde kişisel standartların bireyler üzerinde hem olumlu hem olumsuz etkilere yol açabildiği söylenebilir.

Reddedilme duyarlılığı düzeylerine göre mükemmeliyetçiliğin alt boyutları incelendiğinde, reddedilme duyarlılığı düzeyi yükseldikçe davranışlardan duyulan şüphe, kişisel standartlar ve hatalara duyulan aşırı ilginin de arttığı belirlenmiştir. Anne-babadan yönelen eleştiri ve beklentiler arttıkça bireylerin reddedilme duyarlılığı düzeyi de yükselmektedir. Alanyazın incelendiğinde davranışlardan duyulan şüphenin, hatalara yönelik aşırı ilginin, yüksek kişisel standartların, yüksek aile beklentilerinin ve ebeveynlerden yöneltilen eleştirinin sosyal kaygı ve sosyal kaçınmayla ilişkilendirildiği görülmektedir (Hamarta, 2009). Sosyal kaygının ve yeni sosyal durumlardan kaçınmanın reddedilme duyarlılığı için önemli belirleyiciler oldukları dikkate alındığında, bu grupta yer alan öğretmen adaylarının daha fazla reddedilme duyarlılığı yaşayacakları ileri sürülebilir.

Farklı reddedilme duyarlılığı düzeyine sahip öğretmen adaylarının, düzen ve tertip eğilimlerinin benzer olduğu saptanmıştır. Alanyazına bakıldığında reddedilme duyarlılığı ile düzenli olma eğilimini birlikte inceleyen herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Horney'e (1990) göre yüksek reddedilme duyarlılığına sahip bireyler, yoğun bir sevecenlik kazanma çabası içindedirler. Buna göre bu bireylerin çevrelerindeki diğer insanlardan onay ve sevecenlik kazanabilmek adına planlı ve düzenli olmak için daha fazla çaba harcayacakları düşünülebilir. Araştırma bulguları doğrultusunda sahadaki uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur. Üniversitelerde görev yapan psikolojik danışmanlar tarafından yoğun mükemmeliyetçilik eğilimleri ve reddedilme duyarlılığı

gösteren, düşük öznel iyi oluşa sahip öğrencilere yönelik müdahale hizmetlerine ağırlık verilebilir. Öğretmenlik mesleğinin nitelikleri bakımından değerlendirildiğinde; öğretmen adaylarının sağlıklı kişiler arası ilişkiler geliştirebilmesi ve toplum içinde rol model olabilmesi için güçlü bir psikolojik sağlığa sahip olması oldukça önem taşımaktadır. Bu doğrultuda eğitim fakülteleri kapsamında sosyal ve kişisel uyum becerilerini geliştirmeye yönelik psikoegitim programlarının yaygınlaştırılabilir. Eğitim fakültesi ders programlarında psikolojik sağlıkla ilişkili derslere daha fazla ağırlık verilebilir. Mükemmeliyetçilik eğilimi, öznel iyi oluş ve reddedilme duyarlılığının sosyokültürel etkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının saptanmasına yönelik kültürler arası araştırmalar yapılabilir. Farklı yaş gruplarında reddedilme duyarlılığı, öznel iyi oluş ve mükemmeliyetçilik eğilimlerinin yaygınlığını ve olası nedenlerini saptamak için yeni ölçme araçları geliştirilebilir. Reddedilme duyarlılığı ile depresyon, kaygı, benlik algısı, yaşanan yer, ebeveyn tutumları, bağlanma stilleri gibi diğer psiko-sosyal değişkenler arasındaki ilişkiler incelenebilir. Alanyazın bulgularında reddedilme duyarlılığının romantik ilişkilerdeki yıkıcı etkilerine vurgu yapılmaktadır. Bu doğrultuda romantik ilişkilerde reddedilme duyarlılığını incelemeye yönelik ölçme araçları geliştirilebilir.

Araştırmadan elde edilen bulguların değerlendirilmesinde araştırmanın sınırlılıklarının da göz önünde bulundurulması önemli görülmektedir. Bu araştırmanın evreni ve örneklemini Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileriyle sınırlıdır. Araştırmada ölçülen mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve reddedilme duyarlılığı değişkenleri kullanılan ölçme araçlarının ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır. Bu araştırmada sadece nicel veriler elde edilmiştir. Daha kapsamlı bir veri elde edebilmek için nitel verileri de kapsayan ve birden fazla üniversitenin dahil edildiği karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, L. A., & Govender, K. (2008). Making a perfect man: traditional masculine ideology and perfectionism among adolescent boys. *South African Journal of Psychology*, 38 (3), 551-562.
- Ayduk, Ö., Zayas, V., Downey, G., Cole, A. B., Shoda, Y., & Mischel, W. (2008). Rejection Sensitivity and Executive Control: Joint Predictors of Borderline Personality Features. *Journal of Research in Personality*, 42(1), 151-168.
- Arslan, C., Hamarta, E., Üre, Ö., & Özyeşil, Z. (2010). An Investigation of Loneliness and Perfectionism in University Students, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), .814–818.
- Beck, A. T. & Emery, G. (2006). *Anksiyete bozuklukları ve Fobiler*, (Ed.), T. Özakkaş, (Çev.), V. Öztürk. Litera Yayıncılık.
- Blankstein, K. R., Dunkley, D. M. & Wilson, J. (2008). Evaluative concerns and personal standards perfectionism: Self-esteem as a mediator and moderator of relations with personal and academic needs and estimated GPA. *Current Psychology*, 27(1), 29–61.

- Butler, J. C., Doherty, M. S., & Potter, R. M. (2007). Social antecedents and consequences of interpersonal rejection sensitivity. *Personality and Individual Differences*, 43, 1376–1385.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem A Akademi.
- Büyüköztürk, S., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, S., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (3. Baskı). Pegem Yayınevi.
- Camadan, F. (2009). *Orta öğretim öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Chang, E. C. (2006a). Conceptualization and measurement of adaptive and maladaptive aspects of performance perfectionism: relations to personality. Psychological functioning and academic achievement, *Cognitive Therapy and Research*, 30(6), 677–697.
- Chang, E. C. (2006b). Perfectionism and dimensions of psychological well-being in a college student sample: a test of a stress-mediation model. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 25(9), 1001-1022.
- Chang, E. C., Hirsch, J. K., Sanna, L. J., Jeglic, E. L., & Fabian, C. G. (2011). A preliminary study of perfectionism and loneliness as predictors of depressive and anxious symptoms in latinas: a top-down test of a model. *Journal of Counseling Psychology*, 58(3), 441-448.
- Craddock, A. E., Church, W., Harrison F., & Sands, A. (2010). Family of origin qualities as predictors of religious dysfunctional perfectionism. *Journal of Psychology and Theology*, 38(3), 205- 214.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 1(3), 240-255.
- Deary, V., & Chalder, T. (2010). Personality and perfectionism in chronic fatigue syndrome: a closer look. *Psychology and Health*, 25(4), 465–475.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being, the science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43.
- Diener, E. (2009). “Subjective well-being, the science of subjective well-being. The collected works of Ed Deiner. *Social Indicators Research Series*, 37, 11-58.
- Diener, E., Suh, E., & Oishi, S. (1997). Recent findings on subjective well-being. *Indian Journal of Clinical Psychology*, 24(1), 25-41.
- Downey, G., & Feldman, S. I. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1327-1343.
- Downey, G., Khouri, H., Feldman, S. I., Cicchetti, D., (Ed) & Toth, S. L. (Ed). (1997). Early interpersonal trauma and later adjustment: the mediational role of rejection sensitivity. *Developmental Perspectives on Trauma: Theory, Research and Intervention*, 8, 85–114.
- Erözkan, A. (2004). *Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlılıkları ile reddedilme duyarlılıklarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(2), 85-98.
- Ersevimi, İ. (2010). *Freud ve psikanalizin temel ilkeleri*. Özgür Yayınları.
- Fraenkel, J., & Wallen, N. (1996). *How to design and evaluate research in evaluation*. McGraw-Hill.
- Feldman, S. & Downey, G. (1994). Rejection sensitivity as a mediator of the impact of childhood exposure to family violence on adult attachment behavior. *Development and Psychopathology*, 6(1), 231-247.

- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 4, 449- 468.
- Gallagher, R. V., & Bentley, C. G. (2010). Links between rejection sensitivity and adolescent romantic relationship functioning: the mediating role of problem-solving behaviors. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 19(69), 603-623.
- Geçtan, E. (2006). *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul.
- Gerber, J., & Wheeler, L. (2009). On being rejected: a meta- analysis of experimental research on rejection. *Perspectives On Psychological Science*, 4(5), 468-488.
- Gyurak, A., & Ayduk, Ö. (2007). Defensive physiological reactions to rejection: The effect of self-esteem and attentional control on startle responses. *Psychological Science*, 18(10), 886-892.
- Harper, M. S., Dickson, J. W., & Welsh, D. P. (2006). Self-silencing and rejection sensitivity in adolescent romantic relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3), 435-443.
- Hewitt, P. L., Newton, J., Flett G. L., & Callander, L. (1994). Perfectionism and Suicide Ideation in adolescent psychiatric patients. *Cognitive Therapy and Research*, 18 (5), 439-460.
- Hibbard, D. R., & Davies, K. L. (2011). Perfectionism and psychological adjustment among college students: does educational context matter?. *North American Journal of Psychology*, 13(2), 187-200.
- Horney, K. (1990). *Çağımızın nevrotik kişiliği*. (Çev.), Selçuk Budak. Ekin Yayınevi.
- Jansson-Frojmark, M., & Linton, S. J. (2007). Is Perfectionism Related to Pre-existing and Future insomnia? A prospective study. *British Journal of Clinical Psychology*, 46, 119-124.
- Jovanovic, V. (2011). Personality and subjective well-being: one neglected model of personality and two forgotten aspects of subjective well- being. *Personality and Individual Differences*, 50, 631–635.
- Kağan, M. Çakır, O., İhan, T., & Kandem, R. M. (2010). The explanation of the academic procrastination behaviour of university students with perfectionism, obsessive–compulsive and five factor personality traits. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 2121–2125.
- Karahan, T. F. & Sardoğan, M. E. (2004). *Psikolojik danışma ve psikoterapide kuramlar*. Deniz Kültür Yayınları.
- Kobori, O., & Tanno, Y. (2005). Self-oriented perfectionism and its relationship to positive and negative affect: the mediation of positive and negative perfectionism cognitions. *Cognitive Therapy and Research*. 29(5), 555–567.
- Kontbay, E. (2010). *Yeme tutum ve davranışları ile anne-babaya bağlanma ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Luterek, J. A., Harb, G. C., Heimberg, R. G., & Marx, B. P. (2004). Interpersonal rejection sensitivity in childhood sexual abuse survivors: Mediator of depressive symptoms and anger suppression. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(1), 90-107.
- Merriam-Webster. (2009). Merriam-Webster Online Dictionary. <http://www.merriam-webster.com> adresinden Mart 2012’de alınmıştır.
- Nistor, A. A. (2011). Developments on the Happiness Issue: a Review of the Research on Subjective Well-being and Flow. *Scientific Journal of Humanistic Studies*, 3(4).

- O’connor, D. B., O’connor, R. C., & Marshall, R. (2007). Perfectionism and psychological distress: evidence of the mediating effects of rumination. *European Journal of Personality*, 21, 429–452.
- Olson, M. L., & Kwon, P. (2008). Brooding perfectionism: refining the roles of rumination and perfectionism in the etiology of depression. *Cognitive Therapy and Research*, 32(6), 788–802.
- Özbay, Y. & Taşdemir, Ö. (2003). Çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi: Malatya, Türkiye.
- Pietrzak, J., Downey, G., Ayduk, Ö., & Baldwin, M. (2005). *Rejection Sensitivity As An Interpersonal Vulnerability*. *Interpersonal Cognition*, .62-84.
- Romero-Canyas, R., Downey, G., Berenson, K., Ayduk, Ö., & Kang, N. J. (2010). Rejection sensitivity and the rejection– hostility link in romantic relationships. *Journal of Personality*, 78(1), 119- 148.
- Sagar, S. S. & Stoeber, J. (2009). Perfectionism, fear of failure and affective responses to success and failure: the central role of fear of experiencing shame and embarrassment. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 31(5), 602-627.
- Santanello, A. W. & Gardner, F. L. (2007). The role of experiential avoidance in the relationship between maladaptive perfectionism and worry. *Cognitive Therapy and Research*, 30(3), 319-332.
- Stoeber, J., & Rennert, D. (2008). Perfectionism in school teachers: relations with stress appraisals, coping styles and burnout. *Anxiety, Stress & Coping*, 21(1), 37-53.
- Stöber, J. (1998). The frost multidimensional perfectionism scale revisited: more perfect with four (instead of six) dimensions. *Personality and Individual Differences*, 24, 481–491.
- Stöber, J., & Joormann, J. (2001). Worry, procrastination, and perfectionism: differentiating amount of worry, pathological worry, anxiety and depression. *Cognitive Therapy and Research*, 25(1), 49–60.
- Tuzgöl-Dost, M. (2010). Güney Afrika ve Türkiyedeki üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 75-89.
- Yatar-Yıldız, H. (2007). *Sınav kaygısı, ana-baba tutumları ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Zheng, X., Sang, D., & Lin, Q. (2004). Personality, cognitive and social orientations and subjective well-being among chinese students. *Australian Psychologist*, 39(2), 166 – 171.